

۸-۱-۱- عملکرد سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

حمایت از تولیدات داخلی، حمایت از مصرف‌کنندگان در برخورد با نوسانات غیر معمول قیمت‌ها، انجام تحقیقات و ارائه طرح‌های ضروری در جهت متعادل ساختن قیمت‌های وارداتی و تولیدی، تشویق صادرات، بازرسی و نظارت بر قیمت و توزیع کالاهای تولیدی و وارداتی و خدمات مشمول در تمام بخش‌ها اعم از دولتی، تعاونی، خصوصی و نهادهای نظارت بر اجرای قیمت‌ها و رسیدگی به تخلفات براساس قانون تعزیرات، تدوین و اجرای روش‌های کارآمد بازرسی و نظارت، نظارت بر شبکه‌های توزیع کالاها و خدمات و مبارزه با عرضه و توزیع کالاهای قاچاق از جمله اهداف سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان می‌باشد.

در سال ۱۳۹۳، تعداد بازرسی‌های انجام شده از واحدهای صنفی توسط بازرسان این سازمان ۷/۷ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل ۱۲/۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال تعداد پرونده‌های تشکیل شده برای واحدهای صنفی متخلف ۳۸۸ هزار فقره بود که نسبت به سال ۱۳۹۲، ۴۵/۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. تعداد تخلفات کشف شده از واحدهای صنفی متخلف در سال ۱۳۹۳ نیز با کاهش ۲۷/۳ درصدی به ۴۸۷ هزار فقره رسید. همچنین، تعداد شکایات مردمی رسیدگی شده توسط این سازمان در سال

براساس آمار مقدماتی حساب‌های ملی، در سال ۱۳۹۳ ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۸۳ نسبت به سال قبل معادل ۳/۷ درصد افزایش یافت. در این سال ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی به قیمت‌های جاری ۱۵۸۶/۹ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل ۱۸/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. این ارزش افزوده نتیجه تولیدات داخلی کالاهای کشاورزی و صنعتی به ترتیب به میزان ۱۶۶۶/۱ و ۳۷۸۶/۷ هزار میلیارد ریال و نیز کالاهای وارداتی عرضه شده به بازار داخلی به میزان ۱۹۶۴/۳ هزار میلیارد ریال می‌باشد.

در سال مورد بررسی، سهم ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی از تولید ناخالص داخلی ۱۴/۷ درصد بود که در مقایسه با رقم سال قبل (۱۴/۳ درصد) به میزان ۰/۴ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

۸-۱-۱- اقدامات دولت جهت تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای اساسی

تنظیم و اجرای سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و مقررات بازرگانی کشور، حفظ تعادل تولیدات داخلی و کالاهای وارد شده به کشور از طریق بررسی و نظارت دائم و اتخاذ تدابیر مقتضی جهت کنترل قیمت‌ها و نظارت بر توسعه و تجهیز شبکه توزیع کشور، ایجاد هماهنگی‌های لازم در مورد توزیع کالاهای مورد نیاز عمومی و سایر امور مرتبط از جمله وظایف دولت در حوزه تنظیم بازار است.

فصل ۸ بازرگانی داخلی

۱۳۹۳ با کاهش ۲۳/۵ درصدی نسبت به سال قبل از آن مواجه بود.

جدول ۸-۲- وضعیت واردات و موجودی انبار کالاهای اساسی عمده (۱) (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۳	▲ ۱۳۹۲	
۶۵/۰	۵۲۷۷/۰	۳۱۹۹/۰	واردات گندم
۴۲۰/۳	۴۹۴۲/۸	۹۴۹/۹	موجودی انبار در پایان سال
-۵۴/۸	۲۶۱/۵	۵۷۸/۰	واردات قند و شکر
-۱۵/۷	۴۴۸/۳	۵۲۲/۰	موجودی انبار در پایان سال
-۶۲/۵	۴/۶	۱۲/۲	واردات گوشت قرمز
-۸۲/۵	۱/۷	۹/۸	موجودی انبار در پایان سال

ماخذ: شرکت بازرگانی دولتی ایران و شرکت سهامی پشتیبانی امور دام
۱- شامل آمار عملکرد بخش خصوصی نمی‌باشد.

۸-۲- سرمایه‌گذاری دولت

در سال ۱۳۹۳، اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی برای امور بازرگانی داخلی ذیل برنامه تنظیم بازار داخلی و تجارت الکترونیکی به میزان ۴۲۳/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب سال قبل حدود ۵۳/۶ درصد کاهش یافت.

جدول ۸-۱- عملکرد سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در بازرسی و کنترل واحدهای صنفی

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
-۱۲/۵	۷/۷	۸/۸	بازرسی (میلیون فقره)
-۴۵/۰	۳۸۸	۷۰۶	پرونده‌های متشکله (هزار فقره)
-۲۷/۳	۴۸۷	۶۷۰	تخلفات کشف شده (هزار فقره)
-۲۳/۵	۲۸۶	۳۷۴	رسیدگی به شکایات مردمی (هزار فقره)

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

۸-۱-۲- واردات و موجودی انبار کالاهای اساسی عمده

براساس آمار شرکت بازرگانی دولتی ایران، موجودی گندم این شرکت در پایان سال ۱۳۹۳ با ۴۲۰/۳ درصد افزایش به حدود ۴/۹ میلیون تن رسید.

در سال ۱۳۹۳، ۴/۶ هزار تن گوشت قرمز توسط بخش دولتی وارد شد. براساس آمار شرکت پشتیبانی امور دام کشور، موجودی انبار گوشت قرمز در پایان سال ۱۳۹۳ با کاهش ۸۲/۵ درصدی در مقایسه با سال قبل به حدود ۱/۷ هزار تن رسید.

جدول ۸-۳- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در فصل بازرگانی داخلی (میلیارد ریال)

ارقام مصوب		عملکرد		درصد تحقق		سهام (درصد)		
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۳۴۶/۹	۷۴۱/۶	۱۹۸/۱	۲۹۶/۳	۵۷/۱	۴۰/۰	۷۶/۲	۷۱/۷	برنامه تنظیم بازار داخلی (۱)
۷۶/۹	۱۷۱/۵	۶۱/۸	۱۱۶/۹	۸۰/۴	۶۸/۲	۲۳/۸	۲۸/۳	برنامه تجارت الکترونیکی (۲)
۴۲۳/۸	۹۱۳/۱	۲۵۹/۹	۴۱۳/۲	۶۱/۳	۴۵/۳	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	جمع کل

ماخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری کل

۱- شامل برنامه تجهیز، بازسازی و نگهداری تاسیسات ذخیره گندم، تعمیر و تامین تجهیزات و ماشین‌آلات و همچنین برنامه کمک‌های فنی و اعتباری به منظور نگهداری و فرآوری محصولات کشاورزی، احداث تاسیسات نگهداری گندم و بهسازی نانوایی‌ها و تولید مواد اولیه فرش دستباف و ایجاد مجتمع‌های قالی بافی می‌باشد.
۲- شامل گسترش فناوری ارتباطات و اطلاعات در وزارت صنعت، معدن و تجارت، پیاده‌سازی خدمات الکترونیکی در گمرکات کشور و ایجاد بسترهای تسهیل تجارت الکترونیک در کشور می‌باشد.

رسید. میزان تحقق اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در برنامه مزبور حدود ۵۷/۱ درصد ارقام مصوب بود.

در این سال اعتبارات پرداختی بابت برنامه تنظیم بازار داخلی ۳۳/۱ درصد نسبت به عملکرد سال قبل کاهش یافت و به ۱۹۸/۱ میلیارد ریال

۸-۳- تسهیلات بانکی

بازرگانی داخلی از مانده تسهیلات اعطایی نظام بانکی به بخش «بازرگانی، خدمات و متفرقه» و کل بخش‌های اقتصادی به ترتیب ۲۵/۹ و ۸/۵ درصد بود.

بررسی عملکرد بانک‌ها و موسسات اعتباری در سال ۱۳۹۳ نشان می‌دهد همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از مانده خالص تسهیلات اعطایی در بخش بازرگانی (۹۸/۱ درصد) متعلق به بخش غیر دولتی بازرگانی داخلی بود.

در پایان سال ۱۳۹۳، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی با ۱۲/۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۵۱۶/۴ هزار میلیارد ریال رسید. در این میان، مانده تسهیلات اعطایی به بخش غیر دولتی بازرگانی داخلی با ۱۴/۱ درصد رشد به ۵۰۶/۵ هزار میلیارد ریال و مانده تسهیلات در بخش دولتی با ۴۱/۶ درصد کاهش به ۹/۹ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مورد بررسی، سهم بخش

جدول ۸-۴- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی (۱) (هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال			کل	
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳		
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۲/۱	۱۴/۶	۵۱۶/۴	۴۶۰/۸	۴۰۲/۰	
۹۸/۱	۹۶/۳	۱۴/۱	۱۶/۵	۵۰۶/۵	۴۴۳/۸	۳۸۰/۸	بخش غیردولتی
۱/۹	۳/۷	-۴/۶	-۱۹/۹	۹/۹	۱۶/۹	۲۱/۱	بخش دولتی

۱- بدون احتساب سود و درآمد سال‌های آتی می‌باشد.

جدول ۸-۵- وضعیت معاملات ثبت شده در دفاتر

(تعداد: هزار فقره) اسناد رسمی کل کشور

درصد تغییر	سال		جمع معاملات
	۱۳۹۲	۱۳۹۳	
-۲۱/۹	۲۰۶۱۶/۲	۱۶۰۹۱/۵	
۹/۸	۴۰۱۹/۶	۴۴۱۳/۲	بیع
۱۷/۶	۶۳۸۵/۷	۷۵۰۸/۵	وکالت
۸۳/۵	۴۵۹/۳	۸۴۲/۹	رهنی
-۶۵/۹	۹۷۵۱/۶	۳۳۲۶/۹	سایر (۱)
۳/۲	۸۲/۲	۸۴/۸	پرونده‌های اجرایی

ماخذ: سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

۱- شامل معاملات صلح، اجاره، تقسیم‌نامه، اقاله، اقرارنامه، تعهدنامه، رضایت‌نامه و سایر می‌باشد.

در سال مورد بررسی، تعداد پرونده‌های اجرایی^(۴) تشکیل شده در خصوص عدم انجام تعهدات مربوط به معاملات ثبت شده در کل کشور معادل ۸۴/۸ هزار فقره بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۲ حدود ۳/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. تعداد پرونده‌های اجرایی تشکیل شده در استان تهران نیز ۱۶/۶ هزار فقره بود که نسبت به سال قبل ۳/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

۸-۴- معاملات بازرگانی

مجموع تعداد معاملات ثبت شده در دفترخانه‌های اسناد رسمی کشور در سال ۱۳۹۳ حدود ۱۶/۱ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل ۲۱/۹ درصد کاهش داشت. حدود ۴۶/۷ درصد از معاملات مزبور متعلق به معاملات وکالت^(۱) بود که ۱۷/۶ درصد نسبت به سال قبل افزایش نشان می‌دهد. تعداد معاملات بیع^(۲) و رهنی^(۳) ثبت شده نیز به ترتیب ۹/۸ و ۸۳/۵ درصد افزایش یافت. از مجموع معاملات مذکور، حدود ۲۵/۸ درصد در استان تهران صورت گرفت که نسبت به سال قبل ۱۳/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد.

۱- سرفصل وکالت شامل ارقام فروش املاک، فروش خودرو و سایر می‌باشد.

۲- سرفصل بیع شامل معاملات قطعی و معاملات با حق استرداد می‌باشد.

۳- تعداد اسناد مشارکت مدنی بانک‌ها و اسناد فروش اقساطی تحت عنوان رهنی گزارش شده است.

۴- پرونده‌ای است که به علت تخلف از انجام تعهدات به استناد اسناد رسمی در اداره ثبت تشکیل می‌شود.

جدول ۸-۶- وضعیت شرکتهای تعاونی فعال در حوزه بازرگانی داخلی

درصد تغییر		سال		
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۰/۵	۰/۹	۷۲۲۳	۷۱۸۴	تعداد شرکت
۱/۲	۲/۰	۱۶۸۲	۱۶۶۲	تامین نیاز تولیدکنندگان
۰/۷	۲/۴	۴۳۳	۴۳۰	تامین نیاز صنوف خدماتی
۰/۳	۰/۴	۵۱۰۸	۵۰۹۲	تامین نیاز مصرفکنندگان
۰/۲	۰/۲	۱۷۲۷۹	۱۷۲۵۳	سرمایه(میلیارد ریال)
۰/۱	۰/۱	۳۱۱۸	۳۱۱۵	تامین نیاز تولیدکنندگان
*	۰/۵	۳۷۰۰	۳۶۹۹	تامین نیاز صنوف خدماتی
۰/۲	۰/۱	۱۰۴۶۲	۱۰۴۳۹	تامین نیاز مصرفکنندگان
۰/۳	۱/۴	۲۶۷	۲۶۶	اشتغال(هزار نفر)
۰/۸	۲/۸	۳۱	۳۰	تامین نیاز تولیدکنندگان
۰/۲	۲/۰	۶۱	۶۱	تامین نیاز صنوف خدماتی
۰/۲	۱/۰	۱۷۵	۱۷۵	تامین نیاز مصرفکنندگان
۰/۱	۰/۲	۶۲۵۳	۶۲۴۸	تعداد اعضا(هزار نفر)
۰/۳	۰/۶	۲۳۲	۲۳۱	تامین نیاز تولیدکنندگان
۰/۲	۱/۴	۱۰۴	۱۰۴	تامین نیاز صنوف خدماتی
۰/۱	۰/۱	۵۹۱۷	۵۹۱۲	تامین نیاز مصرفکنندگان

ماخذ: مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

۸-۶- وضعیت واحدهای صنفی

مطابق آمار مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران، در پایان سال ۱۳۹۳ تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب در سراسر کشور ۱۸۳۰۶ هزار واحد بود که نسبت به سال قبل ۱۳/۸ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این تعداد واحد صنفی، ۴۷/۸ درصد صنوف توزیعی، ۳۰/۴ درصد صنوف خدماتی و ۲۱/۸ درصد صنوف تولیدی بودند. در سال مورد بررسی، تعداد واحدهای صنفی خدماتی، توزیعی و تولیدی به ترتیب ۱۵/۶، ۱۳/۸ و ۱۱/۵ درصد افزایش داشت.

جدول ۸-۷- تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب(۱)

سهم(درصد)		درصد تغییر		پایان سال		
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۳/۸	-۲۰/۲	۱۸۳۰/۶	۱۶۰۸/۱	کل واحدها
۲۱/۸	۲۲/۲	۱۱/۵	-۲۰/۴	۳۹۸/۳	۳۵۷/۲	صنوف تولیدی
۴۷/۸	۴۷/۸	۱۳/۸	-۱۶/۱	۸۷۵/۴	۷۶۹/۳	صنوف توزیعی
۳۰/۴	۲۹/۹	۱۵/۶	-۲۵/۷	۵۵۶/۹	۴۸۱/۶	صنوف خدماتی

۱- آمار مذکور شامل شهرهای دارای سازمان‌های صنفی است.

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت، مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران

۲- در پایان سال مورد بررسی، از مجموع ۱۹۹ هزار شرکت تعاونی ثبت شده در کشور، ۸۰/۵ هزار شرکت فعال بوده و بقیه در وضعیت در دست اجرا (۲۵/۵) هزار شرکت، غیر فعال (۴۹/۵) هزار شرکت، منحل و سایر بوده است.

۳- سایر رشته فعالیت‌های شرکت‌های تعاونی عبارتند از: اعتبار، تعاونی‌های نوع جدید، چندمنظوره، خدمات، صنعت، معدن، عمران، فرش دستباف، کشاورزی، مسکن و حمل و نقل.

در سال ۱۳۹۳، معادل ۱۴۴۰/۵ میلیارد ریال سفته و برات در شهر تهران به فروش رسید که در مقایسه با سال قبل ۵۲/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال میزان سفته و برات واخواست شده با ۲۹/۴ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۳۲۵۶/۵ میلیارد ریال رسید^(۱).

۸-۵- شرکتهای تعاونی

بررسی آخرین وضعیت شرکتهای تعاونی فعال^(۲) در کشور نشان‌دهنده آن است که تا پایان سال ۱۳۹۳، از مجموع ۸۰/۵ هزار شرکت تعاونی فعال، تعداد ۷/۲ هزار شرکت با هدف فعالیت در زمینه تامین نیاز «تولیدکنندگان»، «مصرف‌کنندگان» و «صنوف خدماتی» فعال بودند^(۳) که نسبت به پایان سال قبل ۰/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. مجموع سرمایه ثبت شده شرکت‌های مذکور ۱۷/۳ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به پایان سال قبل ۰/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. میزان اشتغال‌زایی ثبت شده توسط این شرکت‌ها نیز ۲۶۷ هزار نفر بود که در مقایسه با پایان سال گذشته ۰/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. در پایان سال مورد بررسی، تعداد اعضای تعاونی‌های ثبت شده با ۰/۱ درصد افزایش نسبت به پایان سال ۱۳۹۲ به ۶/۳ میلیون نفر رسید. در پایان سال مورد بررسی، بیشترین تعداد شرکتهای فعال در حوزه بازرگانی داخلی مربوط به شرکتهای تامین نیاز مصرف‌کنندگان بود که سهمی حدود ۷۰/۷ درصد را به خود اختصاص داد.

۱- ارزش سفته و برات فروش‌رفته براساس سه در هزار (فی یا بهای سفته) و ارزش سفته و برات واخواست شده برحسب مبلغ اسمی مندرج در هر برگ (میزان تعهد مالی آن) می‌باشد.